BİYOGRAFİK ROMAN

EDA BİLDEK

HEZARFEN AHMET ÇELEBİ

UÇURTMA MÜZESİ ve HEZARFEN'İN KANATLARI

GENÇ HAYAT

HEZARFEN AHMET ÇELEBİ

UÇURTMA MÜZESİ ve HEZARFEN'İN KANATLARI

Kitap Adı: Hezarfen Ahmet Çelebi
Uçurtma Müzesi ve Hezarfen'in Kanatları
Yazar: Eda Bildek
Editör: Zeynep Bulut
Kapak: Elif Yemenici
Yayın Koordinatörü: Erol Şahnacı
İç Tasarım: Burhan Maden
Kapak Uygulama: Hayat Yayınları

Genç Hayat: 236
ISBN: 978–625–447–183–4

Genç Hayat, Hayat Yayın Grubu'nun tescilli markasıdır.

Yayınevi Sertifika No: 75092

Baskı Yeri ve Tarihi: İstanbul, 2024
Baskı - Cilt:
BPC Matbaacılık Sanayi ve Ticaret A.Ş
Hüsreviye Sok. Erşen İş Hanı No:15 Kat:3-38 Bakırköy / İstanbul
Tel: 0212 549 53 83
Sertifika No: 48745

Hayat Yayın Grubu

Hayat Yayıncılık, İletişim, Yapım, Eğitim Hizmetleri ve Tic. A.Ş.
Molla Gürani Mahallesi, Oğuzhan Caddesi No: 15 Kat: 3
Fındıkzade - Fatih / İstanbul
Tel: 0212 613 11 00 GSM: 0530 259 80 96

www.hayatyayinlari.com
hayat@hayatyayinlari.com
Genç Hayat Yayınları

© 2023, Hayat Yayıncılık, İletişim, Yapım, Eğitim Hizmetleri ve Tic. A.Ş.
Tüm yayın hakları anlaşmalı olarak *Hayat Yayınları*'na aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir; izinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

EDA BİLDEK

HEZARFEN AHMET ÇELEBİ

UÇURTMA MÜZESİ ve HEZARFEN'İN KANATLARI

BİYOGRAFİK ROMAN

GENÇ HAYAT

Gökyüzünün üzerine bir tül gibi çekilmiş bulutların arasından görülüyordu Ay. Yıldızlar onun etrafındaki bulutların üzerine bir salıncağa oturmuş gibi dizilmişlerdi.

Bir masal anlatmaya başladı Ay, yıldızlara.

Zühre yıldızı merakla sordu Ay'a;

'Nedir anlatacağın masalın ismi?' diye.

Ay, yaslandı bulutların göğsüne. Dudaklarını aralayıverdi. Bir şarkı mırıldanır gibi fısıldadı hikâyesinin adını:

'Hezarfen'in Kanatları' diye.

Zühre yıldızı kaldırdı kaşının birini ve dedi ki:

'Hiç daha önce böyle bir kuş işitmedim.'

Ay, bilge bir gülüş takındı yüzüne. Yanıtladı gökleri süsleyen Zühre'yi:

'Bir kuştan söz etmiyorum, size. Yeryüzünün canlılarından olan bir insandan söz ediyorum. Öyle ki, kuşlara özenmiş. Kanat takıp göklere yükselmiş.'

Yıldızlar birbirlerine yanaşıverdiler. Zühre sözcü yıldız olmuştu aralarında. Dokundu Ay'ın ışıldayan omzuna:

'Durma söz et ondan, nasıl kanatlanıvermiş?' diye sordu.

Ay, anlatamaya başladı.

Uyumadılar sabahlara kadar.

KUŞLARIN KANATLARI

Sultanları ölünce kentin üzerinde yas bulutları dolaştı. Ümitsiz bir savaşı kaybedeceği en baştan belli olan sultanın ölümü beklenen bir olaydı. Onun yerine yeni padişah tahta oturdu. Bütün ömrünü sarayın gölgesi altında geçirmek yaratılmış tüm sultanların kaderiydi. Sarayda bunlar olurken köyün gizemli ama küçük hayatının içerisinde Cevher marangozhanesinde ağacı işlemeye itina gösteriyordu. Bütün ömrünü yarılamış Cevher İsmail'e ne olduysa bütün halk onu konuşur olmuştu. Ağaç cismini tezgâhına koydu. Çırağına anlattığı hayali ile kanat yapmaya çalışıyordu.

Her gün hep aynı hayal ile uyur ve uyanır olmuştu. Bütün zanaat ustalarının dillerinden tüm köye Cevher'in söyledikleri yayılır olmuştu. Cevher kendisine deli denilmesine dahi aldırış etmeden haykırıyordu.

– Bugün olmazsa yarın ama muhakkak uçacağım.

Halk onun aklını kaçırdığını düşünmeye başlamıştı. Muhakkak tedavi edilmeliydi. Hiç insandan kuş olur muydu? Cevher İsmail zanaatını bırakıp deli bir sevdanın peşine düşmüştü. Bu hem çok günahtı. Yaradılışımıza da tersti halka göre. Cevher ise kimseyi duymuyordu. Marangozhanesinde neredeyse tüm işini aksatıyor ve hayal ettiği kanatları yapmak için çabalıyordu. Yanına aldığı çırağı ustasına oldukça hayrandı. Onu

gözlemleyerek ne yapıyorsa aklına kalbine yazmaya başlamıştı. Ustasının anlattığı hayalini öyle çok benimsemişti ki küçük kalbine bir tohum gibi serpilmişti kuş olmak. Kanatlarını açarak gökyüzünde bir turna gibi uçabilmek…

Çırağı, ustasını süzerek sordu:

– Ustam size niçin çok iyi bir hattat diyorlar?

Cevher yapmak istediği kanatlardan gözlerini çırağına kaldırarak:

– Ben yazı sanatını öğrenmiş kabiliyetli biriydim, evlat.

– Peki, o zamanlarda uçmak istiyor muydunuz?

Göğsü yerinden çıkacakmış gibi derin derin nefes aldı. Ne vakit uçmayı hayal etse hep böyle oluyordu. Beslediği kuşlara göz ucu ile bakarak:

– Ben kendimi uçmayı hayal ettiğim günden itibaren yaşamış sayıyorum evlat!

Çırağın gözleri ışıldamıştı. Nişabur'a eğitim ve öğrenim noktasında hizmet eden bu kadar değerli bir adamın bu marangozhanede neden vakit geçirmeye çalıştığını anlamaya çalıştı. Ondan ne öğrense kazançtı kendisi için bir soru daha sordu:

– Uçabileceğinize inanıyor musunuz, ustam? Herkes sizi konuşuyor. Uçmanın mümkün olmadığını söylüyorlar.

Elindeki işi bırakıp küçük çırağına yöneldi ve:

– Herkes ne biliyor ki? Uçacağım ben! Herkes kanatlarımı konuşacak, dedi.

Sonra kafesin içindeki kuşları alıp kanatlarını açtı. Küçük çırağına:

– Dokun bakalım, ne kadar yumuşak, şeffaf değil mi? Uçmak için işte böyle kanatlara ihtiyacım var, dedi.

Küçük çırak kanatlara dokunurken tıpkı ustası gibi heyecanlanıyordu. Ondan zanaat öğrenmek için yanına geldiği ilk günden itibaren kuşlara, uçmaya heves eder olmuştu. Rüyalarında bile kendisini ya kuşların sırtına binmiş ya da kuş olup uçarken görüyordu.

Kuşlar gökyüzüne yükselirken:

– Görüyor musun, nasıl güzel kanat çırpıyorlar. Ahh, ne muhteşem! Bak gökyüzü harekete geçti. Bulutlar da onların kanatlarıyla hareket ediyorlar, dedi.

Çocuk da ustasına eşlik ederek:

– Görüyorum, çok güzel! Ben de rüyalarımda kendimi hep uçarken görüyorum ustam. Biliyor musunuz, bende tıpkı sizin gibi uçmak istiyorum, dedi.

Cevher bu küçük çocuktan umutluydu. Kimseciklerin kendisine inanmadığı bugünlerde bu çocuk ona nasıl da gönülden inanıyordu. Bunun için bile çırağına çok şey borçluydu. Küçük çırağına dönerek:

– Sen sen ol evlat, kimsenin hayallerini çalmasına izin verme! İnandığın şeyi yap, olur mu? dedi.

Çocuğun gözleri bir kez daha ışıldadı. Ustasına merakla sordu:

– Tamam ustam. Uçuşunuzu ne zaman yapacaksınız?

Göklere bakarak yanıtladı çocuğu:

– Haftaya yapacağım. Şu aşağıdaki caminin minaresinden kanatlanacağım.

– Ben de gelebilir miyim? Sizi izlemek istiyorum.

– Gelebilirsin tabii ki de. Hem herkese duyurdum. Gelen herkes gözleri ile şahitlik edecek gökyüzünde kuş gibi kanatlanışıma.

Sonra çocuğun yüzünü okşadı:

– Biliyor musun, Ahmet!

– Neyi efendim?

– Bu dünyada benden başka hiçbir insanın yapmadığı bir şeyi yapacağım. Kanat takarak uçacağım. Bu insanlığın ilk uçan adamı olacağım. Ahiret için de kimsenin yapmadığı bir işi yapacağım uçacağım.

– Efendim, siz ilk uçan insan olacaksınız. Ben de ikinci olacağım, dedi Ahmed.

* * *

Ahmet hazırlanıp heyecanla ustasının uçuşunu izlemek için evin avlusuna çıktı. Anne ve babasını avluda görünce:

– Siz gelmiyor musunuz? diye seslendi.

Babası:

– Nereye? diye sordu.

– Nereye olacak babacığım ustam bugün caminin minaresinden uçacak. Onun uçuşunu izlemek için köy halkı toplanacaktı. Ondan söz ediyorum.

Annesi kahkahalar atarak:

– Cevher İsmail aklını kaçırmış olmalı. Onca ilim öğren ve öğrenci yetiştir sonra da akıl almaz iddialar da bulun. Yazık ona üzülüyorum, dedi.

Ahmet üzülmüştü. Annesi nasıl böyle düşünebiliyordu ki? Zor olabilirdi ama asla imkânsız değildi. Kuşları bunca seven ve gökyüzüne gözlerini diken bir gönül nasıl olur da kuş olup kanatlanmaz diyordu. Kendi kendine mırıldandı 'Ben ustama inanıyorum' dedi.

Ne de olsa aylarca yanında çıraklık etmişti. Onu hiç yalan söylerken görmemişti. Ne diye insanları aldatsın ki! Koskocaman adamdı. Hem ustası demiyor muydu 'İnsanlar her zaman yeni oluşumları eleştirirler. İnsan beyninin genişliğini ve kıvraklığını hesap etmezler. Her şey insanlar için. Hem Allah'ın kitabı muazzam bilgiler veriyor. Ona ilim almak için bakan her şeyin şifasını bulur' diye. Zaman ilerledikçe saatin yaklaştığını fark etti. Acele etmeli ve bu muhteşem ana tanıklık etmeliydi.

Anne ve babasına dönerek:

– Siz bilirsiniz, ben ustamın yanına gidiyorum, dedi.

Caddeleri koşarak ustasının evinin hemen yanı başındaki caminin önüne geldi. Nefes nefese kalmıştı. Arkadaşlarının kendisine seslenmesine bile aldırmadı. Her şey ustasının hesapladığı gibi olursa birazdan gökyüzü muhteşem bir uçuşa tanıklık edecekti. Tüm köyün de çenesi kapanacaktı. Ustası onu görünce sarıldı. Kanatlarını birazdan takıp minareye çıkacağını ve her şey hesapladığı gibi olursa gökyüzüne kanatlanacağını söyledi. Ahmet korkuya kapılmıştı. Cevher İsmail'i çok seviyordu. Ona:

– Ya ters giderse ne olacak? diye sordu endişeyle.

– O zaman belki de bir daha denemek gibi bir şansım olmayabilir. Ama yaşarsam tekrar deneyeceğim, dedi.

– Başarısızlık vazgeçmek için yeterli değil midir?

– Hayır evlat! Unutma derede yüzebilmek için bile birkaç kez boğulma tehlikesi geçirirsin. Ama korkuna yenilmezsen denemeye devam eder çırpına çırpına öğrenirsin, dedi.

Ahmet etrafa baktı. Herkes meraktan da olsa toplanmıştı. Kalabalığın arasında anne ve babasını görünce sevindi. Annesi kalabalığın arasından kendilerine doğru bakıyordu. Kadın oğluna ve ustasına bakarak eşine söyleniyordu:

– Çocuğu çırak olarak verecek başka zanaatkâr mı bulamadın? O da uçmaya heves edecek. Baksana nasıl da gözleri ışıldayarak uçuşu bekliyor, dedi.

Adam ise kaygılı bir şekilde yanıtladı hanımını:

– Nereden bilebilirdim ki hanım? Onun gibi ilim tahsili yapmış yetenekli bir insandan daha iyi bir usta mı bulacaktım? Ne olduysa son dönemlerde oldu. Herhalde bir hastalığa tutuldu. Aklını yitirdi.

Kalabalığın arasından sesler yükselmeye başladı:

– Hey gördünüz mü yaptığı kanatları takıyor.

– Baksanıza bir kuş gibi kanat yapmış kendine.

– Vazgeçmeyecek, gerçekten uçmayı deneyecek.

– Hey minareye doğru yöneldi.

Sesler gitgide yükselmeye başlamıştı. Büyük bir bekleyiş ve heyecan vardı. Kimse onun uçmasına ihtimal vermese de herkes meraktan toplanmıştı. Bitip tükenmek bilmeyen bir merakın ortasında minareye geldi. Hemen ardında çırağı Ahmet duruyordu. Daha fazla onu ne durdurabilirdi ki? Uçacaktı. Ahmet de herkes gibi nefesini tuttu. Ustası ile vedalaştı. Sonra kenara çekildi. İsmail Cevher gökyüzüne karşı bağırıyordu:

– Uçacağım, uçacağım!

Kuşlar onu izlemeye koyuldu. O gökyüzüne bakıp birkaç nefes çekti ciğerlerine. Sonra salıverdi gökyüzüne. Birazdan bulutlarla buluşacağını hayal etti. Gözleri yüreğinden gelen heyecanla parıldıyordu. Kollarını bir kuş gibi açtı. Yükseklikten kendini bırakmak için yöneldiğinde kanatları açılmış bir kuş gibi görünüyordu. Denizleri, çölleri, dağları düşündü. Balıkları, atları, ceylanları ve kuşları düşündü. İlk uçan insan olmayı hayal etti. Burnuna dağların zirvelerinden kekik kokuları

ulaştı. Hayali için kendini boşluğa bıraktı. Bir kuş gibi kanatlarını sağa sola bükerek ve olabildiğince açarak denge kurmaya çalıştı. Rüzgâr ve kanatları istediği doğrultuda olursa uçması mümkündü. Birazcık yükseldi. Bir müddet havada kaldı. Herkes bağırıyordu:

– Uçuyorrr!

Ahmet de nefesini tutmuş izliyordu. Ama çok geçmeden dönemin hat ustası, ilim bilgini Cevher İsmail yere çakılmıştı. Hayali yarım kalmıştı. İnsanlar ardından 'Kendine yazık etti' diyordu. Ahmet ustasının ölümüne gözyaşı dökerken kuşların kanatlarını okşuyor ve ustasının mezarı başında ona sesleniyordu:

– Söz veriyorum, ustam. Sizin hayalinizi gerçekleştireceğim. Mutlaka uçuş denemeleri yapacağım. Başarana kadar denemekten vazgeçmeyeceğim. Bana da inanmayacaklar biliyorum. Ama ilk uçan insan olacağım. Bana soran herkese uçuyor olmamın ilhamı ustam Cevher İsmail diyeceğim. Hem de öyle büyük bir kalabalığın karşısında yapacağım ki büyük Osmanlı topraklarının olduğu Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye'nin sınırlarının gözbebeği İstanbul'a gideceğim. Oradan kanatlanacağım gökyüzüne.

Anne ve babası onun alıp evlerine dönerken onun gözleri ağlamaktan sırılsıklamdı. Hep aklında ustasının kanatları ve uçuşu vardı. O gece ustasının minareden kendisini bırakıp gökyüzünde bir kuş gibi uçuşunu gördü. O gecenin sabahı ustasının olmadığı bir zamana uyanıverdi. Bu olayın üzerinden beş ay geçmişti ki ailece İstanbul'a göç etme kararı alınmıştı. Babası tüccardı ve artık İstanbul'da yaşayacaklarını anlatmıştı kendisine.

Bütün aile yollara düşmüşlerdi. Büyük bir heyecanla büyük ve korkusuz padişahların olduğu Osmanlı topraklarının baş şehrine geliyorlardı. Onun için her şey bambaşka olacaktı. Bunun hayalini kurarak sevinç içindeydi. Ustasını ise hiç unutmuyordu. Yolculuk boyunca annesinden kuşlara dair hikâyeler dinleyip durdu. Sonra gece gökyüzündeki yıldızları, gündüzleri bulutları süzerek yolculuğu geçirdi. İçinden kuşlarla konuşuyordu. Sanki kuşlarla arasında bir dostluk kurmuştu. Yaşıtlarından daha dalgın ve daha düşünceliydi.

Aklında hep kuşlar gibi kanatlara nasıl sahip olabilirim fikri vardı. Uçuş için doğru yer ve yükseklik ne olabilir diye düşünüyordu. Sonra rüzgârın yönü önemli miydi diye düşünüp duruyordu. Tüm bunları düşünüp duran ustası nerede hata yapmıştı acaba? Bunların cevabı olmalıydı. Sonunda İstanbul'a gelmişlerdi. Bahçeli bir eve yerleşerek yeni hayatlarına başlıyorlardı. Ahmet kimi zaman babasıyla zanaat öğreniyor ve ona işlerinde yardım ediyordu. Evlerinin avlusunda kuşlar yetiştiriyordu. Kuş sevdası anne ve babasının gözünde ustasından kalma bir hevesti. Ama Ahmet için bu hevesten daha büyük bir hayaldi.

Avlunun bir köşesine oturarak kuşlarla konuşmaya başladı. Kimi zaman sokakta ve avluda kanatlarını bir turna gibi açıyor ve kuşların gökyüzünde yaptıkları hareketleri yaparak uçuyormuş gibi hissediyordu. Arkadaşları ile konuşurken onlara:

– Bir gün kuşlar gibi olacağım, diyordu.

Hiçbiri bir şey anlamıyordu. Ama İstanbul'da bile Cevher İsmail hakkında konuşulduğunu işitiyordu. Ustası belki isteğini gerçekleştirememişti ama her yerde adı konuşulur olmuştu. İlk uçmaya merak salan insan olmuştu. Ahmet bununla övünüyordu. Böylelikle seneler akıp geçiyordu.

GİZEMLİ KİTAP

Nahl eline aldığı belgeleri inceleyip durdu. Önünde duran arşivler geçen yılki uçurtma festivalinin katılımcılarına aitti. Üstelik her ülkeden katılım yapanların adresleri, isimleri mevcuttu. Kendi okulları içinde ilk yirmiye kadar giren herkesin hikâyesi ve uçurtma tasarımı da vardı. Günlerce bu isimleri araştırdı. Uçurtma festivaline katılan çocukların hikâyelerini okuyup durdu. İçinden ilginç bir hikâye bulmak istiyordu. Cezayir'in en iyi yazarlarından biriydi. Bir yolunu bulmalıydı. Aklında hep Hezarfen Ahmet Çelebi vardı. Tarihte yaşamış ve uçmayı başarmış bu ismi yeniden canlandırma heyecanı ile onlarca bilginin içerisinde dönüp durdu.

Oysa hiçbir hikâye onu etkilememişti. Bugün de aradığı hikâyeyi ve çocuğu bulamamıştı. Kendi kendine homurdanmaya başladı:

– Bu ne iştir anlamadım. Koskoca bir uçurtma festivaline seçilen çocukların özel bir hikâyesi olması gerekmiyor mu? Maksat sadece gökyüzünde milli uçurtmalar uçurmak mı?

Sonra elindeki bilgilerle dolu belgeleri masanın üzerine fırlattı. Ayağa kalkarak pencereye doğru gitti. Gökyüzüne bakıp iç geçirdi. Masmavi bulutların arasında bir kuş gibi süzülen bir çocuk hayal etti. Kendi kendine mırıldandı:

– Dedem Hezarfen'in değeri bilinmedi diyordu. Haklıymış. Türk çocukları içinde bile onu bilen bir çocuk bulamadım. Nasıl olur da onu hayal etmezler.

İçeriye küçük kız torunu Nas geldi. O da tıpkı dedesi gibi hikâyelere, masallara oldukça meraklıydı. Henüz çok küçüktü ama kimi zaman dedesinin yanına oturur ona hayal ettiği hikâyeleri anlatıp dururdu. Nahl ise torunundan aldığı ilhamla yazıp dururdu. Onun büyüyünce yetenekli bir yazar olacağını düşünüyordu. Bu yüzden her fırsatta ona:

– Bütün kitaplarımı sana bırakacağım, diyordu.

Küçük kız dedesinden işittiği bu sözlerle öyle mutlu oluyordu ki onun boynuna sarılıp sevinç çığlıkları atıyordu. Çelebinin seyahatnamesinde kısaca söz edilip unutulan bilgine çok ilgi duyuyordu. Nahl torununa anlattığı bu hikâyeyi kendi dedesinden duymuştu. Dedesi de büyük dedesinden dinlediğini, Hezarfen kendi ülkelerine sürülerek geldiğinde çok üzgün ama bir o kadar mutlu olduğunu söylemişti. Bu isim o kadar etkilemişti ki aileyi, her birinin kuşaktan kuşağa anlattığı masalı olmuştu Hezarfen. Şimdi Nahl bir adım daha öteye gidiyordu. Uçurtma festivalinde aradığı kahramanın Hezarfen'den ilham alarak uçurtmasını tasarlamasını ve tüm dünyaya onu duyurmasını istiyordu.

Aklınca hep aynı şeyi düşünüyordu. Diyordu ki:

– Tamam eski çağlarda ürkütücü geldi anlamadılar. Ama şimdi dijital çağdayız. Makinelerin insanların yerine iş yaptığı, dünyanın bir ucundan diğer ucuna internet üzerinden haberleşmenin olduğu ve uçağın üretildiği bir dünyada neden hâlâ şüphe duyuyorlar ki? Hem Çelebi niçin böyle bir konuda abartma ihtiyacı duysun? Koskocaman sultanların habercisiliğini yapmış, yazarlık yapan, sayısız dil bilen, dünyayı karış

HEZARFEN AHMET ÇELEBİ

Uçurtma Müzesi ve Hezarfen'in Kanatları

Galata Kulesi'ne çıkan Hezarfen gökyüzüne uzunca bir müddet baktı. Aklı fikri hayali olan uçmaktaydı. Her şey hesapladığı gibi giderse muhakkak uçmayı başaracaktı.

Tenini okşayarak süzülen latif rüzgârlar esiverdi. Martılar gözlerini ona dikti. Gözlerinin önünden kuşlar kanat açıp süzülmeye başladı. Hezarfen gözlerini kapadı ve kendini kuleden bırakıverdi.

İnsanların çığlıkları lodosa karıştı. Hezarfen gökyüzünde birkaç kez çırpındı. Kuş kanatlarıyla kendini boşluğa bırakan Hezarfen keyifle süzüldü ve Üsküdar Doğancılar'a indi.

Herkes nefesini tutmuştu. Kimsenin ihtimal vermediği tarihi uçuş herkesin gözü önünde gerçekleşmişti.

Gökyüzü Hezarfen'in yüzünü okşamış onu kabul etmişti.

www.gnchyt.com

9 786254 471834

twitter.com/gnchyt
facebook.com/gnchyt